

Evaluatie van de Industriële Onderzoekfondsen (IOF) en van de interfaceactiviteiten

Managementsamenvatting

30 juni 2023

In opdracht van:

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

Vlaamse
overheid

Samenvatting

De Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) zijn sinds 2004 een beleidsinstrument van de Vlaamse overheid om de interactie tussen de instellingen van het hoger onderwijs (met name de associaties) en de economische en maatschappelijke actoren te stimuleren. Deze stimulus heeft als doel de resultaten van het publiek gefinancierd onderzoek te valoriseren. De IOF-middelen kunnen ingezet worden voor de financiering van strategisch basisonderzoek en toegepast onderzoek met een economische of economisch-maatschappelijke finaliteit bij de partners van de associatie via op valorisatie gerichte onderzoeksprojecten en -mandaten.

De subsidie voor interfaceactiviteiten (sinds 1998) heeft als doel de financiering van personeels-, werkings- en overheadkosten voor de interfaceactiviteiten. De interfaceactiviteiten behelzen voornamelijk activiteiten die bijdragen tot de bevordering van de wisselwerking tussen de associaties en het bedrijfsleven en activiteiten tot bevordering van de economische valorisatie van het wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd binnen de associatie.

De IOF en de interface-activiteiten zijn decretaal vastgelegd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschap- en innovatiebeleid (W&I-decreet).

Beide instrumenten sporen met een aantal (globale) doelstellingen met betrekking tot Economie, Wetenschap en Innovatie die in het Regeerakkoord 2019-2024 worden genoemd:

- Verder verbreden van wetenschappelijke innovatie naar vooral ook kleinere ondernemingen;
- Herstelen van de productiviteitsgroei die de laatste jaren afzwakte;
- Een plaats veroveren in de top 5 van de internationaal erkende innovatieve kennisregio's;
- Verbeterde monitoring van de efficiëntie van het gebruik van de O&O-financiering door de Vlaamse overheid;
- Beïnvloeden van de Europese O&O-agenda en bijdragen aan het ontwerp van nieuwe Europese kaderprogramma's;
- Aantrekken van internationaal toptalent.

Zowel de IOF-middelen als de subsidie voor de interfaceactiviteiten worden via een verdeelsleutel over de 5 Vlaamse universitaire associaties¹ verdeeld. De verdeelsleutel van de IOF-middelen is gebaseerd op 6 outputparameters (met meting van resultaten in een voorafgaande periode van verschillende jaren). De verdeelsleutel van de subsidie voor de interfaceactiviteiten voor de geëvalueerde periode 2019-2023 ligt vast voor betreffende periode² en is gebaseerd op het aandeel wetenschappelijk personeel in de universiteiten in de vijf voorafgaande jaren, nl. de periode 2014-2018.

Na de evaluatie van beide instrumenten in 2018, werd de regelgeving betreffende de IOF en de interfaceactiviteiten gewijzigd en verder werden de IOF-middelen in het begrotingsjaar 2019 met 57% en de toelage voor de interfaceactiviteiten met 55% verhoogd en dit telkens ten opzichte van het begrotingsjaar 2018.

---

¹ Associatie KU Leuven (AKU Leuven), Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (AUHA), Associatie Universiteit-Hogescholen Limburg (AUHL), Associatie UGent (AUGent) en Universitaire Associatie Brussel (UAB).

² De percentages per associatie zijn vermeld in artikel 14 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 betreffende de ondersteuning van de Industriële Onderzoeksfondsen en interfaceactiviteiten van de associaties in de Vlaamse Gemeenschap (IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit).

Tabel 1: Verdeling van de IOF-middelen over de associaties van 2018 tot en met 2023i

IOF-subsidie	2018	2019	2020	2021	2022	2023i
AKU Leuven	15.103.437 €	23.258.708 €	23.448.830 €	23.260.093 €	24.916.140 €	25.657.149 €
AUHL	1.036.608 €	2.068.360 €	2.074.200 €	2.092.440 €	2.210.960 €	2.318.400 €
AUHA	3.194.143 €	5.382.907 €	5.398.106 €	5.445.575 €	5.816.976 €	6.678.900 €
AUGent	10.536.061 €	16.081.499 €	15.857.259 €	16.195.108 €	16.588.277 €	17.317.761 €
UAB	3.025.751 €	4.917.526 €	5.076.605 €	5.317.784 €	5.741.647 €	5.987.790 €
Totaal	32.896.000 €	51.709.000 €	51.855.000 €	52.311.000 €	55.274.000 €	57.960.000 €

Bron: Departement EWl

Tabel 2: Verdeling van de subsidie voor de interfaceactiviteiten van 2018 tot en met 2023i

Interface activiteiten subsidie	2018	2019	2020	2021	2022	2023i
AKU Leuven	1.174.685 €	1.837.868 €	1.823.665 €	1.823.665 €	1.823.665 €	1.989.637 €
AUHL	153.620 €	193.841 €	192.343 €	192.343 €	192.343 €	209.848 €
AUHA	353.295 €	554.803 €	550.515 €	550.515 €	550.515 €	600.618 €
AUGent	918.683 €	1.448.827 €	1.437.631 €	1.437.631 €	1.437.631 €	1.568.470 €
UAB	319.717 €	493.661 €	489.846 €	489.846 €	489.846 €	534.427 €
Totaal	2.920.000 €	4.529.000 €	4.494.000 €	4.494.000 €	4.494.000 €	4.903.000 €

Bron: Departement EWl

Aanleiding voor de evaluatie van de Industriële Onderzoeksfondsen en van de interfaceactiviteiten en evaluatie-aanpak

Volgens art. 21 van het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit worden het beheer van en de activiteiten waarvoor de IOF- en interfaceactiviteitensubsidies worden gebruikt, vijfjaarlijks geëvalueerd. Deze evaluatie werd ruimer ingevuld dan aangegeven in de regelgeving en opgezet vanuit verschillende analysedimensies: ex post en ex ante, intern (vanuit het oogpunt van het evaluatievoorwerp zelf) en extern (vanuit het oogpunt van de doelgroepen/klanten en de belanghebbenden ervan), vanuit het systeemperspectief (waarbij rekening gehouden wordt met andere actoren/instrumenten en dit op verschillende beleidsniveaus en hun doelstellingenkaders) en regionaal en internationaal.

Voor deze evaluatie heeft het Departement EWl via een aanbestedingsprocedure³ Ingenio-GRC aangesteld om deze uit te voeren. Deze laatste trianguleerde informatie uit verschillende uitgevoerde analyses en bronnen: de analyse van het ruim beleidskader en van andere relevante bronnen, de analyses van de zelfevaluaties (zowel ex post als ex ante opgesteld door de associaties), de (groeps)interviews met betrokkenen in de associaties en erbuiten, de data-analyse, de benchmark (Zweden, Finland, Denemarken en Verenigd Koninkrijk) en het beoordelingsrapport van het panel van internationale experts. Deze analyses zijn verwerkt in één rapport met conclusies en aanbevelingen zowel gericht aan de beleidsmakers als aan de instellingen van de associaties. Deze managementsamenvatting presenteert de belangrijkste vaststellingen en aanbevelingen naar aanleiding van de evaluatie van 2023 van de IOF en van de interfaceactiviteiten. Voor het detail van de resultaten van deze evaluatie wordt verwezen naar hogervermelde rapport.

³ Via een aanbestedingsprocedure op basis van het opdrachtbestek met nummer EWl-2022-08 met als titel "Specifieke opdrachten in het kader van de evaluatie van de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en van de interfaceactiviteiten".

Deze evaluatie van de IOF en van de interfaceactiviteiten vond plaats in de periode december 2022-mei 2023⁴.

Analyse en beoordeling van de periode 2019-2023

Met hun toegekende IOF-middelen en de subsidie voor de interfaceactiviteiten zijn de associaties aan de slag gegaan en hebben ze pertinente keuzes gemaakt bij de besteding van de bijkomende middelen die vanaf 2019 voor beide instrumenten werden verstrekt. Alle associaties zijn op weg om de meeste van hun doelstellingen⁵ te realiseren, niettegenstaande op het parcours toch een aantal hindernissen verschenen (COVID-19 niet in de minste mate). De ene associatie had al wat meer operationele doelstellingen geformuleerd dan de andere. De middelendoelstellingen werden behaald. Voor sommige resultaatdoelstellingen zullen de associaties in 2023 nog een inspanning moeten leveren. Dat is het geval voor alle associaties. Zelfs al lukt dat niet helemaal, dan kunnen we evenwel niet anders dan besluiten dat de doelstellingen, in globo, werden behaald.

Wat betreft de formele vereisten zoals die opgenomen staan in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 betreffende de ondersteuning van de Industriële Onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten van de associaties in de Vlaamse Gemeenschap (hierna IOF-en- interfaceactiviteitenbesluit genoemd) wordt ook hier, wederom, aan de grote meerderheid van de voorwaarden voldaan. Soms moeten verwoordingen van vereisten of voorwaarden worden geïnterpreteerd voor toepassing. Niet alle associaties hanteren dan dezelfde interpretatie. We zijn echter van mening dat de interpretaties passen in de geest van de gestelde voorwaarden of vereisten, geplaatst in de algemene doelstellingen van beide financieringsinstrumenten. Voor een aantal toepassingsverschillen is een contextuele verklaring: bv. het tijdstip van de communicatie over de stijging van de middelen in 2019 liet niet meer toe om tijdig de nodige aanwervingen te doen zodat de te besteden vergoeding aan IOF-mandatarissen ten minste 25% van de toegekende allocatie bedroeg. Een aantal interpretatieverschillen leidden tot een niet-strikte toepassing van de tekst van het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit maar voldoen geheel aan de doelstellingen ervan. De voorziene governance die het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit vooropstelt, werd nageleefd. Een aantal opmerkingen uit de evaluatie van 2018 van de IOF en van de interfaceactiviteiten, nl. over de (te) grote omvang van de IOF-raad en de beperking van de discussiemogelijkheid die deze omvang met zich meebrengt, werden door een paar associaties niet opgevolgd. Deze associaties argumenteerden dat de voorbereidende werkzaamheden, die aan het overleg op de IOF-raad voorafgaan, voldoende discussiemogelijkheid voorzien. We gaan mee in die beoordeling. Met betrekking tot een aantal beleidsaccenten van de Vlaamse overheid is onze beoordeling genuanceerder:

---

⁴ Conform de evaluatiepraktijk van het Departement EWI werd deze evaluatie begeleid door een stuurgroep, samengesteld en voorgezeten door het Departement EWI. De rol van de stuurgroep was zowel het bewaken van de kwaliteit als de voortgang van de evaluatie, evenals erop toe te zien dat de uitvoering van de opdracht resulteerde in aanbevelingen die inpasbaar zijn in de regelgeving en het bredere kader. Gedurende de evaluatie heeft Ingenio-GRC verschillende keren de aanpak en de voortgang besproken met de stuurgroep en heeft de stuurgroep zowel commentaar geleverd op het tussentijds rapport voor het internationaal expertenpanel als op het ontwerp van eindrapport en deze beide rapporten ook gevalideerd. In deze stuurgroep waren vertegenwoordigers van het Departement EWI, met name van de evaluatiecel binnen de afdeling Strategie en Coördinatie en van de afdeling Onderzoek (de dagelijkse opvolging van de IOF en van de interfaceactiviteiten, evenals van de regelgeving ter zake, en de beleidsvoorbereiding situeren zich in de afdeling Onderzoek van het departement) opgenomen, evenals een vertegenwoordiger van VLAIO. Verder werd in deze stuurgroep ook een vertegenwoordiger van de bevoegde minister (i.e. minister Brouns) opgenomen in de hoedanigheid van waarnemer. De externe consultant werd uitgenodigd om deel te nemen aan de vergaderingen van de stuurgroep, maar maakt er geen deel van uit.

⁵ Deze doelstellingen werden door iedere associatie geformuleerd in hun strategisch plan 2019-2023.

- *Hefboomwerking*: alle associaties streven hefboomwerking na en zijn daar succesvol in, hoewel causaliteit door ons in het kader van deze opdracht niet te beoordelen valt. Allen rapporteren gunstige evoluties van de inkomsten uit contractonderzoek met bedrijven en inkomsten uit Europese Kaderprogramma's, niettegenstaande een aantal hindernissen op de weg zoals de pandemie.
- *Gender- en diversiteitsaspecten*: De samenstelling van IOF-beleidsorganen en -commissies dient te voldoen aan de gendervereisten gestipuleerd in het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit. We hebben vastgesteld dat deze vereisten in alle toepasselijke reglementen werden opgenomen. Binnen het beschikbare tijdsbudget van deze opdracht hebben we echter de actuele samenstelling en het verloop van de samenstelling tijdens de periode 2019-2023 van iedere commissie niet kunnen nagaan. Wel gaan de maatregelen voor gendergelijkheid en inclusie die de associaties namen verder dan de vereisten uit het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit. Uit de semigestructureerde interviews met vertegenwoordigers van de "Tech Transfer Offices" TTO's en met de IOF-mandatarissen, bleek geen van hen genderongelijkheid te ervaren. Misschien zijn de berichten die we vanuit de media opvingen over problemen hieromtrent bij universiteiten alleenstaande of althans minder voorkomende gevallen in de context van valorisatie. We kunnen dit op basis van deze evaluatie niet beoordelen.
- *Betrokkenheid van hogescholen*: De vorige evaluatie van 2018 vermeldde de betrokkenheid van de hogescholen reeds als een verbeterpunt. Op basis van de huidige evaluatie is enige verbetering vast te stellen. We zien recente initiatieven van bredere bekendmaking van de valorisatiewerking in de associatie en het ondersteunen en het betrekken van onderzoeksmedewerkers van de hogescholen. Deze initiatieven leidden tot op heden nog niet overal tot voldoende wezenlijke, vaststelbare resultaten. In de periode 2019-2022 werd 1,76% van de IOF-middelen toegekend aan projecten of persoonsgebonden mandaten van hogescholen. Bij de AUGent is de participatie het hoogst en wezenlijk toegenomen ten opzichte van de vorige evaluatieperiode, wellicht omwille van het aanstellen van een liaisonmedewerker die zich specifiek hierop richt, alsook mogelijk door het implementeren van een gericht IOF-projecttype, toegespitst op de noden van de hogescholen. Dergelijke aanstellingen gebeurden sinds 2021 ook bij VIVES en bij Luca School of Arts, beide deel uitmakend van de AKU Leuven.
- *Rapportering via "Flanders Research Information Space" (FRIS)*: Er zijn aanzienlijke inspanningen geleverd door zowel de Vlaamse overheid als de instellingen van de associaties om de gegevens die intern verzameld worden door de instellingen van de associaties in het kader van de IOF en de interfaceactiviteiten via FRIS aan de overheid en zo ook aan het bredere publiek over te maken. We begrepen dat in 2023 bijna alle voor 2019-2022 vereiste informatie automatisch van de associaties doorstroomt naar het FRIS-platform. Intern moeten de meeste instellingen van de associaties nog manuele interventies voorzien om alle informatie in de juiste vorm te kunnen rapporteren.
- *Flipped-TTO*: Met flipped TTO - zoals omschreven in het regeerakkoord - wordt bedoeld dat de instellingen van de associaties ook vraaggestuurd onderzoek opnemen en niet enkel aanbodgedreven onderzoeks- of valorisatieprogramma's bepalen en uitvoeren. Op basis van de initiatieven die beschreven werden in de ex-postzelfevaluaties die de associaties elk hebben opgesteld en op basis van de interviews met vertegenwoordigers van de associaties, blijkt dat deze praktijk al even ingeburgerd is. Men verwijst graag naar de honderden, voor

sommige associaties zelfs duizenden contracten die jaarlijks met bedrijven en non-profit organisaties worden afgesloten voor contractonderzoek en dienstverlening, maar ook naar de verschillende informatieuitwisselingsgelegenheden (in vele gevallen georganiseerd door de instellingen van de associaties zelf) waarop over maatschappelijke en economische uitdagingen wordt gecommuniceerd. Uit gesprekken met sectorfederaties en met het Team Bedrijfstrajecten van VLAIO, bleek echter dat bedrijven vinden dat de technology-push-benadering nog vaak dominant aanwezig is in vergelijking met de demand-pull-benadering.

We bekeken de rol van de IOF en van de interfaceactiviteiten in het geheel van de beschikbare Vlaamse onderzoeks- en valorisatiefinanciering. Nog steeds blijven de IOF een uniek instrument om valorisatie van onderzoeksresultaten te ondersteunen. Niettegenstaande strategisch basisonderzoek en toegepast onderzoek opgewaarderd werden aan de universiteiten, blijft de noodzaak om een aparte financieringsstroom voor deze types van onderzoek en voor valorisatieprojecten, bestaan. Wanneer deze zou wegvallen, zouden bij een aantal associaties en onderzoeksgroepen, bij gebrek aan andere motivatoren, de momenteel opgebouwde appetijt voor dit onderzoek en voor valorisatie van de resultaten, wegvallen.

Voor de hogescholen speelt het instrument tot nu toe echter slechts een zeer beperkte rol. Verwacht men van het praktijkgericht onderzoek aan de hogescholen een belangrijkere rol in de innovatieketen, dan zal men zowel organisatorische maatregelen moeten nemen om dit meer mogelijk te maken als moeten voorzien in andere financieringsmodaliteiten (en omvang), die meer gericht zijn op de hogescholen en niet (alleen) op de universiteiten en dit in ieder geval op associatieniveau maar ook op beleidsniveau.

Zeker met de verhoging van de middelen in 2019 werden zowel het IOF- als het interfaceactiviteiten-instrument cruciale inkomstenstromen van de meeste associaties. Met de stijging van de subsidie werd in een veel gevallen ingezet op bijkomend personeel (hetzij IOF-mandatarissen, hetzij ondersteuning van die mandatarissen of ondersteuning van de onderzoekers bij het opstellen en indienen van projectvoorstellen bij o.m. het FWO en de EU). Rekening houdend met het feit dat een dergelijke financiële injectie van middelen tijd nodig heeft alvorens ze resultaten oplevert en met het feit dat de jaarlijkse outputparametergegevens gebaseerd zijn op een periode (van meerdere jaren en afhankelijk van de parameter in kwestie) uit het verleden, is het niet onlogisch dat er nog geen evenredige verhogingen zichtbaar zijn in de outputparameterwaarden.

De reeds bestaande samenwerking tussen de associaties, zette zich voort in de VLIR, de VLHORA en via het VLAIO Netwerk. Vooral de samenwerking in TTO Flanders werd door alle TTO's naar voren geschoven als de moeite waard. We zijn van mening dat de onderzoeksverantwoordelijken uit de hogescholen hier nog wat meer bij betrokken kunnen worden. Ook aan internationale samenwerking werd gewerkt in de afgelopen periode. Waar een aantal instellingen van de associaties reeds in het verleden samenwerkingen en netwerken hadden uitgebouwd zijn nu alle Vlaamse universiteiten en drie hogescholen lid van een Europese Universiteit. Dat is niet alleen een uiting van internationale samenwerking, maar eigenlijk ook een bevestiging voor Vlaanderen dat het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek dat bedreven wordt in de instellingen van al haar associaties van hoog internationaal niveau is.

Analyse van de voorbereiding van het strategisch plan 2024-2028

Alle associaties zijn begonnen aan de voorbereiding van hun strategisch plan 2024-2028 dat zij conform het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit moeten opstellen. Dit kristalliseerde zich in een ex-antezelfevaluatie 2024-2028 die elke associatie geacht werd op te stellen in het kader van de vijfjaarlijkse evaluatie van de IOF en van de interfaceactiviteiten (cf. het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit). De ex-antezelfevaluaties bevatten niet veel nieuwigheden. Ze werken verder op de initiatieven die in vorige periodes werden genomen. We kunnen dit begrijpen. In de beginjaren van IOF waren belangrijke stappen nodig om toegepast onderzoek en valorisatie op de academische kaart te zetten. Stilaan maakte men vorderingen en in de periode 2014-2018 heeft men belangrijke inspanningen gedaan voor innovatie in Vlaanderen vanuit de hoger onderwijsinstellingen. Momenteel hoort Vlaanderen bij de innovatieleiders van Europa.

Zoals één van de rectoren zei: 'Er is veel om te behouden, er is ook veel om te verliezen'. Iedere associatie voelt zich met de resultaten die ze realiseerde, gesterkt in de keuzes die ze eerder maakte. Bij elkeen vinden we die baseline uit het verleden terug in de voorbereiding van het strategisch plan 2024-2028. Herkenbaar en consistent. Het verwondert ons dus niet dat men hetzelfde pad wil verderzetten en de vruchten plukken van wat men zaaide.

In de documentatie die wij in het kader van deze evaluatie hebben ontvangen, was niet altijd gedetailleerde financiële informatie opgenomen. Wel maken alle associaties duidelijk dat als het huidige niveau van de IOF-middelen in de toekomst zou worden aangehouden, de geboden ondersteuning in reële termen zal afnemen.

Allen vragen daarom aan de beleidsmakers om passend rekening te houden met de toename van de loonkosten en de werkingskosten in het algemeen.

Globaal genomen wordt in iedere ex-antezelfevaluatie 2024-2028 de informatie opgenomen zoals het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit dat vraagt voor een strategisch plan. Iedere associatie vroeg expliciet om duidelijk te maken dat het uiteindelijke strategisch plan 2024-2028 nog kan aangepast worden, waarbij men ook rekening wenst te houden met aanbevelingen in het globale evaluatierapport. Dit is mogelijk, aangezien het finale strategisch plan conform artikel 8. § 5. van het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit pas tegen 1 oktober 2023 moet worden ingediend.

Visie van de Vlaamse beleidsmakers

We ontvingen van het team dat bij het Departement EWI instaat voor de dossierbehandeling van de IOF en van de interfaceactiviteiten een nota met een aantal aandachtspunten voor de toekomst betreffende deze instrumenten en met een aantal voorstellen tot tekstuele aanpassingen van het huidige IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit. We kunnen ons geheel vinden in alle voorstellen. Ze leunen ofwel aan bij de paden die al werden ingezet ofwel leggen ze, onzes inziens terecht, een nadruk op een hogere betrokkenheid van de hogescholen in de innovatieketen.

Bevindingen en aanbevelingen voor de Vlaamse overheid

1. Economische en gemengd economisch-maatschappelijke finaliteit

In het geheel van de wet- en regelgeving wordt de finaliteit van zowel de IOF-subsidie als die van de interfaceactiviteiten subsidie niet altijd éénduidig geformuleerd of in parameters en voorwaarden opgenomen. We zien geen volledige consistentie tussen bepalingen in art 57 van het W&I-decreet en de artikelen 4, 7, 8 en 10 van het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit.

De onduidelijkheid over gemengd economische-maatschappelijk valorisatie, en het feit dat deze valorisatiefinaliteit in de verdelingsparameters niet wordt meegenomen, leidt ertoe dat maatschappelijke valorisatie in de associaties veel minder wordt nagestreefd met IOF-middelen dan economische valorisatie.

We bevelen aan dat beleidsmakers een duidelijke beslissing nemen over de finaliteit van de IOF-middelen. Verder bevelen we aan om deze beslissing consistent in de regelgeving op te nemen, wat nu niet steeds het geval is. Verder lijkt het nuttig om in de wetgeving te definiëren wat men bedoelt met maatschappelijke, gemengd maatschappelijk-economische en economische valorisatie.

2. Verdelingsmechanisme met distributieparameters

Ook in de vorige evaluatie van 2018 werd een aanbeveling over een wijziging van het verdelingsmechanisme met distributieparameters voor de IOF-subsidie opgenomen. Er werden in 2019 echter geen fundamentele wijzigingen aan het mechanisme aangebracht, behalve de wijziging van de gegarandeerde minimumaandelen en van de gewichten van de parameters. De berekening vergt jaarlijks aanzienlijke inspanningen en het laat niet toe om met de verschillende instellingen, op individuele maat afspraken te maken, niettegenstaande er aanzienlijke verschillen zijn tussen de instellingen onderling, qua grootte, maturiteit en eigenheid.

We bevelen aan om, gegeven een gesloten enveloppefinanciering, na te denken over een systeem waarbij stabiliteit en uitdaging met elkaar kunnen worden verzoend. Daarbij kan de huidige verdeling van de IOF-middelen gehanteerd blijven voor een periode van een aantal jaar, bijvoorbeeld vijf jaar. Het toegewezen bedrag zou eventueel kunnen bestaan uit een vast en een variabel deel. Het variabel deel kan afhankelijk worden gesteld van het behalen van doelstellingen, die verschillend kunnen zijn voor iedere associatie.

Iedere associatie kan volgens het huidige IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit (en de verwijzingen hierin naar andere regelgeving) een IOF-reserve opbouwen tot maximaal 50% van de jaarsubsidie. Wanneer een variabel deel wordt ingevoerd, dient de opgebouwde reserve voldoende buffer te voorzien die toestaat om de financiële gevolgen van een niet of slechts gedeeltelijke uitbetaling van het variabele gedeelte op te vangen.

Alternatief, en wanneer de begroting van de Vlaamse overheid dit zou toelaten, zou het variabele gedeelte een toevoeging kunnen zijn aan de bestaande IOF-enveloppe, zoals er ook één in 2019 gebeurde.

3. Gesloten enveloppesysteem

Een open-end-financiering of een gestuurde open-end-financiering met remfactoren, zou een aantal moeilijkheden met betrekking tot competitiviteit versus samenwerking, met betrekking tot de mathematische verdeling van een enveloppe op basis van een set van outputparameters en met betrekking tot de heterogeniteit van de vijf Vlaamse associaties proberen te vatten in 1 regelgeving, ... helpen oplossen.

We begrijpen dat de huidige budgettaire context zich minder leent voor dergelijke beslissingen en dat er vele kortetermijnnoden zijn waarin de Vlaamse Regering dient te voorzien. Mocht zij echter in deze aangelegenheid een langetermijnvisie kunnen vooropstellen, dan is het investeren in het Vlaamse O&I bij universitaire associaties, die in het verleden reeds aantoonde met deze investeringen een aantal beleidsdoelen te realiseren, misschien net een kortetermijnbegrotingsinspanning die een langetermijnbegrotingsprobleem mee kan helpen oplossen.

4. Twee aparte enveloppes voor IOF en voor interfaceactiviteiten

Vanuit bestedingsoverwegingen waarvan de bestedingsbeslissing uiteindelijk bij een academisch bestuur terechtkomt, bevelen we aan om de IOF-enveloppe en de interfaceactiviteiten enveloppe naast elkaar te laten bestaan.

5. Discussie over de verhouding tussen financiering van fundamenteel en valorisatiegericht onderzoek versus een discussie over de grootte van de enveloppes.

Veeleer dan momenteel de discussie te voeren over de verhouding tussen de middelen voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) en de IOF-middelen, is - in het licht van de ambitie van de Vlaamse Regering om publiek gefinancierde onderzoek en innovatie te brengen naar 1% van het BBPR - een discussie voeren over het verhogen van de enveloppes, zoals gebeurde in 2019, aan de orde.

Indien Vlaanderen deze verhoging enigszins budgettair kan dragen (of wil dragen), dan lijkt een eerste allocatie zeker te moeten gaan naar de hogescholen wiens onderzoek is ondergefinancierd (samen met een aantal organisatorische maatregelen die nog bestaande hindernissen om onderzoek uit te voeren in hogescholen opruimen) en naar een verhoging van de bestaande minimaal gegarandeerde aandelen bij de kleinere associaties.

Deze laatste aanbeveling vindt vooral zijn oorsprong in de redenering dat een verhoging van x procentpunt een gamechanger kan zijn voor de kleine(re) associatie(s) en tegelijkertijd relatief veel minder uitmaakt voor de grotere associaties. Deze redenering werd bevestigd door het internationaal expertenpanel.

6. Overheadkosten

Zonder te definiëren wat in teller en noemer van het uitgedrukte overheadpercentage vervat zit, lijkt ons de financiering van overhead door onderzoekssubsidies in Vlaanderen lager in vergelijking met benchmarks in andere landen. In die landen is de basisfinanciering van hoger onderwijs (in Vlaanderen de eerste geldstroom) echter niet altijd op dezelfde wijze georganiseerd als in Vlaanderen.

Daar waar we in de meeste gevallen erg te vinden zijn voor meting en kengetallen, willen we hier toch enige voorzichtigheid aan de dag leggen in onze aanbeveling. Overhead moet zeker gemeten worden en kan ook genormeerd worden, maar niet zonder te weten welke dienstverlening centraal moet georganiseerd worden, wat men ervan verwacht en wat deze mag kosten. Vanuit ons perspectief lijkt het moeilijk om een maximaal percentage te bepalen voor financierbare overhead (zoals momenteel in het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit wel het geval is).

Verder menen we dat, geheel in overeenstemming met de OESO-aanbeveling, universiteiten en hogescholen een systeem van activity-based costing dienen op te zetten. Pragmatisch en met het gebruik ervan in gedachte. Enige meting nadien zal een actual-budget-analyse zijn, waarbij men de verwezenlijkte resultaten vergelijkt met de voorgenomen kosten en overeenstemmende kwaliteit van de diensten. De hoogte zal dus onder meer afhangen van de keuzes die de associatie maakte bij de organisatie van de dienstverlening.

7. Rapportering

Zowel de Vlaamse overheid als de associaties hebben heel wat inspanningen gedaan om het FRIS-rapporteringsportaal verder te operationaliseren. Naast de FRIS-rapportering blijven echter ook de andere rapporteringen vereist (jaarverslagen, ex-postzelfevaluaties, ex-antezelfevaluaties). Deze rapporteringen vergen heel wat inspanningen van de instellingen die, nu meer gebruik kan gemaakt worden van FRIS, verder kunnen geoptimaliseerd worden.

We stellen voor om de jaarlijkse rapportering van de associaties naar het Departement EWI te vereenvoudigen, en voor zo ver mogelijk te baseren op data uit FRIS. In de rapportering wordt in een aantal vooraf bepaalde rubrieken (die eventueel jaarlijks kunnen verschillen) toelichting bij de cijfers voorzien. Voor iedere rubriek kan ook een maximaal aantal karakters bepaald worden, om zo het rapport beknopter te maken.

Indien de jaarverslagen behouden worden in de huidige vorm, stellen we ons de vraag of een aparte ex-postzelfevaluatie nodig is. Wanneer jaarverslagen worden vereenvoudigd zoals in bovenstaande paragraaf wordt voorgesteld, lijkt een samenvattend reflectieverslag (eventueel opgenomen in de ex-antezelfevaluatie) nuttig om een beleidsanalyse te maken als basis voor het opstellen van het strategisch plan. Wat betreft het verder uitwerken van de toekomstige strategische plannen 2024-2028 en die erna, stellen we voor om de vertegenwoordigers van de hogescholen hierbij passend te betrekken. Deze opmerking geldt eveneens voor alle toekomstige verslagen van en over de associatie(s).

Voor wat betreft FRIS stellen we voor dat het Departement EWI, de associaties, ECOOM en andere betrokkenen, samen evalueren wat de gewenste output en doelstellingen zijn van FRIS op lange termijn en een SWOT-analyse opstellen over de huidige opzet van FRIS, de definities, de onderzoeksoutput, de data, ... om dan vervolgens te beslissen welke concrete inspanningen nog dienen ondernomen te worden.

8. Gevolgen van niet-voldoen aan voorwaarden die worden gesteld in het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit

De Vlaamse Regering heeft voorwaarden gesteld in het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit wat betreft de besteding van IOF-middelen en rapportering door de associaties. Hierin werden geen maatregelen opgenomen ingeval de associaties niet voldoen aan één of meerdere vereisten.

De operationalisering van alle voorwaarden (o.a. de reserveopbouw, minimum percentage en profiel van IOF-mandaten, type IOF-projecten, genderevenwicht en overhead) worden gecontroleerd door het Departement EWI. Het is echter niet mogelijk om met het huidige controleraamwerk de juistheid en de volledigheid van al deze informatie in dit financieel rapport na te gaan. Eveneens zijn niet alle voorwaarden opgenomen in dit controleraamwerk o.a. genderevenwicht in de adviesorganen (in de schoot van de IOF-raad). Deze worden niet gerapporteerd. Voor een aantal voorwaarden maakt het Departement EWI een herberekening maar steeds op basis van gegevens die aangereikt werden door de associaties, zonder dat deze aan controle door EWI of een onafhankelijke partij werden onderworpen.

De Vlaamse overheid dient zich af te vragen welke voorwaarden essentieel zijn en andere te schrappen. Essentiële voorwaarden dienen aan een betekenisvolle controle te worden onderworpen zodat er een redelijke kans op ontdekking van non-compliance is. Daartoe bouwt het Departement EWI haar controleraamwerk verder uit. Voor eventuele non-compliance dienen maatregelen voorzien te worden die de administratie kan treffen ten aanzien van de associaties, indien non-compliance zou vastgesteld worden. Als men 'comply or explain' wenst toe te passen, dient dit ook zo in de maatregelen te worden voorzien.

Verder is het van belang dat de associaties in kwestie en het Departement EWI aandacht besteden aan de toekomstige evolutie van de geaccumuleerde reserves met het oog op het realiseren van het vereiste resultaat (maximaal 50% van de jaarinkomsten) op het einde van de vijfjarige periode, wat er op het moment van de evaluatieopdracht nog niet was.

9. Mogelijkheden van hogescholen om toegepast onderzoek aan hun instellingen te stimuleren

Docenten in hogescholen hebben voornamelijk een onderwijsopdracht. Wanneer ze deze onderwijsopdracht willen aanvullen met toegepast onderzoek, dient de hogeschool maatregelen te treffen tot vermindering van de onderwijsopdracht via vervanging en financiering voor de onderzoekstijd van deze docent. Dit zijn hindernissen die onderzoek aan de hogescholen in de weg staan.

We bevelen de Vlaamse overheid aan om samen met de hogescholen en het middenveld na te gaan op welke manier de statutaire en contractuele opdrachten kunnen worden aangepast om toegepast onderzoek, zoals dat past in de opdracht van een hogeschool en aansluit bij de Vlaamse doelstellingen omtrent onderzoek in hogescholen, voor docenten uit hogescholen toegankelijker te maken.

10. Functievereisten van IOF-mandatarissen

De IOF-mandatarissen spelen een belangrijke rol bij de valorisatie van onderzoeksresultaten. Zij zijn degene die gewoontes uit de academische wereld laten sporen met het bedrijfsleven en omgekeerd. Deze mandatarissen moeten volgens het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit (art.4) houder zijn van een doctoraat op proefschrift of moeten minstens 5 jaar ervaring hebben in de uitvoering of organisatie van toegepast wetenschappelijk onderzoek of strategisch basisonderzoek. En ervaring in industrie strekt tot aanbeveling. Al deze vereisten zijn niet eenvoudig te verenigen in één profiel. Een aantal IOF-consortia hebben initiatieven genomen om naast hun IOF-mandataris (een) andere functie(s) ter ondersteuning van de mandataris, in te richten.

Het lijkt ons opportuun dat associaties, en bij uitbreiding de consortia waar de IOF-mandatarissen worden tewerkgesteld, blijven zoeken naar kandidaten die al de vereisten verenigen in één persoon. Daarnaast dient ook de mogelijkheid geboden, eerder dan de vacature niet in te vullen, om de verschillende vereisten te combineren in een duo of een team dat de verantwoordelijkheden en taken verbonden aan een IOF-mandaat opneemt.

Een alternatief kan zijn dat de tekst van art.4 van het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit wordt aangepast als volgt: 'kandidaten moeten minstens x jaar ervaring hebben in de uitvoering of organisatie van toegepast wetenschappelijk onderzoek of strategisch basisonderzoek. Ervaring in de industrie strekt tot aanbeveling.'

11. Attractiviteit van het Vlaamse onderzoekssysteem

België scoort net in het bovenste gedeelte van de rangschikking voor de indicator "attractiviteit van onderzoekssystemen" volgens European Innovation Scoreboard 2022.

We bevelen aan om factoren die de perceptie van (buitenlandse) onderzoekers, die een onderzoeksloopbaan in Vlaanderen overwegen, beïnvloeden, in kaart te brengen en voor de geïdentificeerde belemmeringen oplossingen te zoeken. Dit lijkt ons een oefening die niet iedere associatie alleen dient uit voeren, maar waar samenwerking in VLIR en VLHORA dient gezocht te worden, eventueel op basis van een advies ter zake van VARIO.

De overheid kan haar steentje bijdragen door ook samen met het middenveld statuten van onderzoekers (BAP en AAP) te bekijken en binnen de grenzen van de budgettaire mogelijkheden van de overheid en de instellingen de attractiviteit proberen te verhogen. Als niet-financiële bijdrage zou de overheid haar regels met betrekking tot de vereiste kennis van Nederlands en het aanbieden van programma's in het Engels kunnen versoepelen (in de eerste instantie de taalvereiste in de masterprogramma's). Met de huidige regels is het uiterst moeilijk voor buitenlandse onderzoekers om een opdracht binnen een associatie te aanvaarden en op eenzelfde manier een stuk onderwijsopdracht te kunnen opnemen als dat voor Vlaamse onderzoekers het geval is.

Op het vlak van onderzoeksinfrastructuur zouden ook de financieringskanalen ter zake (bv. bij het FWO) herbekeken kunnen worden, vooral het bundelen van budgetten om infrastructuur te verwerven. Er zijn inmiddels een aantal zeer goede voorbeelden bij de associaties waar investeren in onderzoeksinfrastructuur geleid heeft tot het aantrekken van (buitenlandse) investeerders en het aantrekkelijk maken voor Vlamingen en buitenlandse onderzoekers te kiezen voor uitdagend werk in de vernieuwde infrastructuur in de nabijheid van topbedrijven.

12. Toenemende compliance vereisten en kost van compliance

Alle associaties worden geconfronteerd met toenemende compliance vereisten (o.a. AVG (GDPR), Nagoyaprotocol, RRI, Medical Device Regulation, ...) en bijhorende kosten. Deze vereisten zijn voor alle associaties dezelfde. Het zou inefficiënt spenderen van middelen zijn om iedere associatie zelf te laten uitzoeken welke effecten iedere vereiste heeft op de organisatie van haar processen en hoe daar het best mee om te gaan.

In het kader van efficiëntie maar ook in het kader van uniformiteit, bevelen we aan dat nieuwe (en bestaande maar nog niet-beantwoorde) compliance vragen best overkoepelend een oplossing krijgen. Antwoorden op vragen maar ook opleiding kunnen worden ontwikkeld door een kennisdesk, waarin expertkennis over de compliance-onderwerpen wordt gecreëerd. Deze desk kan worden opgericht hetzij in de schoot van de VLIR en/of de VLHORA, of bij TTO Flanders hetzij bij de financierende overheid (in casu EWI).

13. Communicatie en overleg tussen associaties en beleidsmakers

De informatie-uitwisseling tussen de instellingen van een associatie of alle associaties en de overheid is schaars. Dit leidt tot situaties waar de overheid onvoldoende bekend is met het effectieve reilen en zeilen bij de associaties en de associaties niet altijd de beweegredenen van de overheid om maatregelen te nemen (of niet te nemen) voldoende kennen.

We bevelen aan om meerdere gelegenheden per jaar aan te grijpen of te creëren om overleg en discussie te organiseren tussen de instellingen van de associaties en de beleidsmakers over korte- en langetermijnvisie, moeilijkheden en verwachtingen, teleurstellingen en successen. Het zal alle spelers dichter bij elkaar brengen en vermijden dat bepaalde accenten worden gelegd of vereisten worden gesteld op momenten of over aangelegenheden waar dergelijke accenten of vereisten niet hadden gehoeven. Zo wordt ook energie zo efficiënt mogelijk gebruikt.

14. Langetermijnvisie van de Vlaamse overheid over onderzoeksfinanciering

Maatschappelijke uitdagingen worden steeds complexer en er worden steeds hogere verwachtingen aan innovatie gesteld. Daarenboven vragen deze uitdagingen niet alleen technologische innovatie maar ook sociale en institutionele oplossingen, waaraan, althans vroeger, niet gedacht werd. Weber en Rohrer (2012) noemden dat het transformatiefalen. De belangrijkste oorzaken die ze hiertoe aangaven, waren het gebrek aan visie, aan vraagarticulatie, aan beleidscoördinatie, aan leervermogen en aan urgentie.

Wil de Vlaamse overheid, samen met de associaties een even mooi verhaal schrijven in de toekomst dan ze reeds samendeden in het verleden, bevelen we de beleidsmakers aan om, indien deze nog niet gemaakt zou zijn, een visietekst te maken die de lange termijn voor O&I in kaart brengt, voor het gehele landschap waar ook de hogeronderwijsinstellingen deel van uitmaken. In het globale evaluatierapport nemen we een aantal ideeën op, die ook door SERV en VARIO worden gedeeld, over langetermijnbeleid ten aanzien van onderzoek en innovatie en waar de Vlaamse overheid gebruik kan van maken bij het verder concretiseren van haar toekomstvisie voor onderzoeksfinanciering.

Bevindingen en aanbevelingen voor de Vlaamse overheid en de associaties

15. Betrokkenheid van de hogescholen in het verkrijgen van de IOF-middelen

De universiteiten hebben enkele initiatieven genomen om de samenwerking met de hogescholen uit te breiden: vereenvoudiging van de richtlijnen tot deelname aan IOF-aanvragen, onderzoekers bijeenbrengen van de hogescholen en universiteiten, projectgroepen rond samenwerking en het aanstellen van een liaisonmedewerker. Echter merken we op dat de hogescholen een zeer beperkt deel (2,45% in 2022) van deze IOF-middelen ontvangen.

Onze aanbeveling is tweeërlei:

- We bevelen aan om een aparte subsidie te creëren voor de hogescholen die de PWO-middelen aanzienlijk verhogen zodat hogescholen financiële mogelijkheden krijgen om hun onderzoeks- en valorisatieactiviteiten verder vorm te geven. Een deel van deze middelen dient besteed te worden aan een team van ondersteuners (jurist, marketing en communicatie en bedrijfseconoom) dat ondergebracht wordt bij de TTO van de universiteit.
- De IOF-toelage blijft bestaan in haar huidige vorm. Er kan in de IOF-sleutel echter een parameter P7 toegevoegd worden die het aantal samenwerkingsprojecten telt waarin één of meerdere onderzoekers van een hogeschool en één of meerdere onderzoekers van een universiteit samen antwoorden proberen te vinden op economische en/of maatschappelijke uitdagingen.

Deze aanbevelingen zullen het beste werken wanneer voor het creëren van een aparte enveloppe voor de hogescholen, bijkomende middelen worden aangesproken. Een specifieke toelage voor valorisatie aan hogescholen heeft onzes inziens daarenboven enkel zin als tegelijkertijd een aantal organisatorische maatregelen worden getroffen (bv. in het personeelsstatuut) die hindernissen om onderzoek in hogescholen te organiseren uit de weg helpen.

16. Excellent onderzoek, excellente onderzoeker

De term excellent komt veelvuldig voor in strategieteksten, in teksten voor open oproepen, functiebeschrijvingen, doelstellingen en ook in regelgeving. Maar nergens vinden we echter een definitie of omschrijving van wat er bedoeld wordt.

In de gesprekken die we hadden, werden in de eerste plaats telkens kenmerken naar inhoud en resultaten van onderzoek genoemd en wordt excellentie benoemd als een systeemkenmerk. Er werd gesteld dat 'excellentie' een begrip wordt met steeds meer facetten. Toenemende aandacht gaat ook naar een aantal vaardigheden zoals het als een inspirerend leider kunnen overdragen van persoonlijke excellentie op medewerkers. Er worden voorbeelden naar voren geschoven uit de studies die het Rathenau Instituut over excellentie publiceerde en de manier waarop HHMI (Howard Hughes Medical Institute)-excellentie beoordeelt.

We bevelen aan om de term excellent, in de context van excellente onderzoeker of excellent onderzoek, te duiden. De term wordt vaak gebruikt, zelfs als criterium. Op dat moment moet men in staat zijn om te duiden wat men bedoelt, zeker ook om te kunnen beoordelen of aan 'excellentie' wordt voldaan.

Tot slot kan de maatschappij hopen dat bij het omschrijven en vooral het nadien toepassen van het begrip excellent, meer risicovol onderzoek niet wordt gelijkgesteld met minder excellent.

17. Het effect van stress op financieringsbeslissingen

We bevelen associaties aan om zich bewust te zijn van de risicofactoren publicatiedruk en parameterdruk die impact hebben op de keuze om hoog-risico-onderzoek (dat vaak tot de grootste maatschappelijke valorisatie leidt) te financieren of niet. Eveneens bevelen we aan de Vlaamse overheid om in haar keuzes rekening te houden met mogelijke indirecte gevolgen van gestelde doelstellingen, parameters en verdeelmechanismen.

We bevelen aan voldoende beheersmaatregelen in te bouwen om hiermee om te gaan, hetzij door goede evenwichten te zoeken tussen druk en resultaat, hetzij door voldoende onafhankelijkheid te creëren tussen de beslissingsnemers en diegene die de druk dragen, of uiteraard door een combinatie van beide.

18. Internationalisering en omgaan met culturele diversiteit

Internationalisering wordt soms vooropgesteld zonder dat de vraag wordt beantwoord hoe verschillen in cultuur en diversiteit zullen worden geabsorbeerd in een groep.

We kunnen dus het belang van ondersteuning van diversiteit en inclusie in ons onderzoeks- en valorisatielandschap niet genoeg onderlijnen. Eén van de belangrijkste succesfactoren van innovatie, namelijk het aantrekken van binnenlands en buitenlands toptalent, hangt er mede van af.

We bevelen associaties en ook de beleidsmakers aan om de effectiviteit van alle initiatieven die ze al namen rond diversiteit en inclusie, verder te zetten, deze in alle eerlijkheid te beoordelen en deze initiatieven bij te sturen zodat hun effectiviteit verder wordt geoptimaliseerd.

Bevindingen en aanbevelingen voor de associaties

19. Technology push and demand pull

Kijkend naar het landschap waarin ieder zijn eigen opdracht en maatschappelijke verantwoordelijkheden heeft, lijkt het ons aan de orde dat deze worden scherp gesteld, bij alle partijen die bij dit onderwerp betrokken zijn. Waar het duidelijk is dat resultaten van publiek gefinancierd onderzoek moeten terugvloeien naar de maatschappij, soms of misschien zelfs meestal via de bedrijven, kan het niet de bedoeling zijn dat universiteiten louter als consultant ten dienste worden gesteld van de bedrijfssector. Net iets anders is het voor de hogescholen, die in al hun onderzoeksdomeinen dicht bij de operationele praktijk van kmo's, maatschappelijke dienstverleners en grote bedrijven staan. Vanuit hun opdracht ligt een dergelijke dienstverlening dichter bij hun praktijkgericht onderzoek.

Er moet een gezond evenwicht gevonden worden tussen zowel een “demand pull”- als een “technology push”-benadering. De ene kan niet zonder de andere. Onevenwicht zou net leiden tot waardevolle (innovatie)resultaten die niet in de praktijkcontext worden gevaloriseerd of tot uitdagingen die niet worden opgelost, terwijl dit eigenlijk kon.

Universiteiten en hogescholen in de associaties die de afgelopen jaren inspanningen hebben gedaan inzake demand pull en die communicatie-initiatieven zijn gestart om derden inzicht te

geven in hun onderzoeksportefeuille, dienen zich af te vragen waar ze deze inspanningen kunnen verfijnen om de boodschap die ze wilden overbrengen effectiever te laten landen bij de bedrijven. Gezien het belang van “demand pull”-onderzoek voor innovatie, dienen de inspanningen van associaties hieromtrent aangehouden te worden, de kanalen verbreed en de boodschappen verfijnd, zodat ze effectief door bedrijven (ook kmo's) kunnen worden opgepikt.

We bevelen ook universiteiten en hogescholen, elk vanuit hun eigenheid, aan om duidelijk te maken waarvoor en op welke manier de bedrijfswereld en bij uitbreiding, alle derden, bij hen terecht kunnen. Ze dienen daarbij hun maatschappelijke opdracht en het feit dat onderzoek gefinancierd wordt met publieke gelden ten volle in rekening te brengen. Tot slot dienen ze hun volledige onderzoeksgemeenschap aan te sporen om zich daarnaar te richten. De sectororganisaties en de speerpuntclusters, maar zeker ook Team Bedrijfstrajecten van VLAIO vervullen daarbij reeds een ondersteunende rol. We kunnen daar enkel blij mee zijn.

20. Omgaan met intellectuele eigendom (IE)

Discussie over IE bemoeilijkt de samenwerking tussen de universiteiten en bedrijven.

Aangezien IE een resultaat is van (deels) publiek gefinancierd onderzoek, lijkt het ons aangewezen dat de Vlaamse overheid een regulerende rol opneemt over de wijze waarop IE vergoed wordt onder de betrokken partijen. Deze regeling moet iedere actor (universiteit, kmo's, grote bedrijven en andere betrokken actoren) versterken in zijn onderhandelingspositie, waardoor de energie wordt verlegd van juridische discussies naar het mogelijk maken van samenwerking en valorisatie.

In enige regeling die wordt getroffen over vergoeding van IE die (deels) met publieke middelen werd gecreëerd, kunnen elementen zoals bijdrage in de IE-creatie, maturiteit van het onderzoek en toekomstig rendement voor éénieder, slechts moeilijk buiten beschouwing gelaten worden.

21. Waardering van strategisch basisonderzoek en toegepast onderzoek voor onderzoekers aan een universiteit

De promotieparameters van het academisch personeel houden nagenoeg weinig rekening met de inspanningen die de onderzoekers deden om hun onderzoeksresultaten betekenisvol te valoriseren in de maatschappij noch met de valorisatieresultaten.

We bevelen universiteiten aan om binnen hun reglementering over loopbaan van onderzoekers en in het bijzonder voor het Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP), na te denken hoe deze inspanningen meer gewaardeerd kunnen worden (zonder het een verplichting te maken voor éénieder).

Verder verdient het zeker aanbeveling om zo goed mogelijk gebruik te maken van niet-financiële motivatoren, zoals bijvoorbeeld communicatie over de 10 meest innovatieve projecten, de innovatiefste onderzoeker, de innovatiefste onderzoeksgroep, ... met andere woorden het spreekwoordelijke klopje op de schouder dat vaak als motivator torenhoog uitsteekt boven alle andere. Een positief neveneffect is het verhogen van de bekendheid van de rolmodellen in valorisatie.